

Sygn. akt V KK 98/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Dariusz Kala

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej w [...] del. do Prokuratury
Krajowej Krzysztofa Urgacza

w sprawie **J. W.**

oskarżonego z art. 155 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 30 maja 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 1 września 2021 r., sygn. akt V Ka [...],

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 25 stycznia 2021 r., sygn. akt II K [...],

**I. uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

II. zarządza zwrot na rzecz P. W. wniesionej przez niego opłaty od kasacji.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 25 stycznia 2021 r., sygn. akt II K (...), uniewinnił J. W. od popełnienia czynu z art. 155 § 1 k.k., polegającego na tym, że „w dniu 05.05.2015 r. w G. na terenie N. około godziny 17:40, będąc operatorem ładowarki hydraulicznej marki L. [...], podczas wykonywania komasacji cukru, nieumyślnie nie zachował zwykłych środków ostrożności podczas wykonywania manewru cofania i rozpoczął pracę ładowarki w czasie, w którym w strefie niebezpiecznej pracy maszyny znajdowały się osoby trzecie, w wyniku czego najechał tylnym lewym kołem na znajdującego się w magazynie J. W., który doznał obrażeń w postaci:

- odwarstwienia tkanki podskórnej do mięśni w okolicy łuku żebrowego prawego śródbrzusza i podbrzusza,
- obustronnych złamań licznych żeber rozerwania międzyżebry II, III, VII na tylnobocznej powierzchni klatki piersiowej po stronie lewej,
- krwiaków podtorebkowych wątroby,
- wielomiejscowych obustronnych złamań kości miednicy z rozejściem się więzozrostów stawów krzyżowo - biodrowych i spojenia łonowego z obfitymi wylewami w tkankach miękkich miednicy z obecnością 200 ml krwi w jamie otrzewnej oraz złamania wyrostków poprzecznych kręgów L3 - L5 odcinka lędźwiowego kręgosłupa,
- odwarstwienia tkanki podskórnej od mięśni oraz wylewów krwawych w tkance podskórnej i mięśniach obu kończyn dolnych bez złamania kości długich,
- urazowych otarć naskórka i podbiegnięć krwawych na tułowie i kończynach dolnych, powodując nieumyślnie jego śmierć na miejscu”.

We wniesionej na niekorzyść oskarżonego apelacji, zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości Prokurator Rejonowy, na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

- „błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, iż pokrzywdzony J.W. przebywał w strefie zagrożenia pracy ładowarkę pomimo wiedzy, iż rozpoczyna się proces komasacji cukru czym jako jedyny przyczynił się do zaistnienia zdarzenia, podczas gdy to oskarżony J. W. rozpoczął pracę komasacji przy pomocy ładowarki nie mając pewności, czy pokrzywdzony opuścił strefę zagrożenia, co miało istotny wpływ na fakt zaistnienia zdarzenia a tym samym również na rozstrzygnięcie,
- naruszenie norm prawa procesowego mającego istotny wpływ na rozstrzygnięcie w postaci art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. poprzez powołanie biegłego J. L. i zlecenie mu dokonania oceny prawidłowości zachowania oskarżonego i pokrzywdzonego z punktu widzenia zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a następnie dokonanie na jej podstawie ustaleń, podczas gdy przedmiotem postępowania oraz zarzutu nie było naruszenie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy a naruszenie zwykłych środków ostrożności, w zakresie których ten biegły oceny nie dokonywał,
- naruszenie norm prawa procesowego mającego istotny wpływ na rozstrzygnięcie w postaci art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. polegające na przyjęciu za miarodajne wnioski opinii biegłego J. L. i dokonanie na jej podstawie wiążących ustaleń co do prawidłowości zachowania oskarżonego i nieprawidłowości zachowania pokrzywdzonego, podczas gdy jest to sprzeczne z poczynionymi przez Sąd (k. 1 - 1v uzasadnienia) ustaleniami.”

Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

Apelację w sprawie wniósł także oskarżyciel posiłkowy P. M. W., który zaskarżając pierwszoinstancyjne orzeczenie na niekorzyść oskarżonego, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. zarzucił:

1. „obrazę przepisów postępowania, mających wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę przeprowadzonego dowodu z pisemnej opinii sporządzonej przez biegłego J. L. nr (...) z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii i ryzyka zawodowego z dnia 14 września 2020 r. oraz uzupełniającej ustnej opinii biegłego J. L. złożonej podczas rozprawy dnia 13 stycznia 2021 r. i przyjęcie przez Sąd meriti, iż rozwiąły one wszelkie wątpliwości, jeśli chodzi o przyczyny wypadku, przyczynienie się poszkodowanego oraz uznanie ich za istotny i w pełni wiarygodny materiał dowodowy, który pozwolił na poczynienie istotnych ustaleń faktycznych w sprawie, a biegły posiadający wiadomości specjalne rzeczowo przedstawił jasne wnioski w sporządzonej przez siebie opinii, które nie podlegały żadnym wątpliwościom i przedstawił również wyczerpujące odpowiedzi na zadane mu dodatkowe pytania, w sytuacji, gdy biegły:

- nie wskazał dokumentów potwierdzających przeszkolenie pokrzywdzonego oraz nie dokonał merytorycznej analizy i oceny dokumentów znajdujących się w aktach sprawy opierając swoje wnioski wyłącznie na stwierdzeniach przyjętych w protokole kontroli Państwowej Inspekcji Pracy nr rej (...) oraz stanowisku zespołu powypadkowego do zastrzeżeń i uwag małżonki poszkodowanego B. W. do ustaleń zawartych w karcie wypadku przy pracy z dnia 26 kwietnia 2016 r., a co powinno być rudymenarne przy wydawaniu opinii z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie posiadanych wiadomości specjalnych;
- wskazał jako zasady dwa punkty Instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy P. S.A. z grudnia 2012 roku - wydanej zarządzeniem Prezesa Zarządu Nr 7.2012 z dnia 5 grudnia 2012 r., zawierające unormowania dotyczące dróg, placu składowych, nabrzeży, które to miałyby potwierdzać tezę, iż wyłączną przyczyną zaistniałego wypadku było zachowanie pokrzywdzonego, nie dokonując oceny czy pokrzywdzony został z nią zapoznany oraz czy dotyczyła magazynu nr 6 i konkretnych warunków pracy tam panujących;
- wydał opinie z pominięciem szeregu aktów prawnych, które winny być uwzględnione przy formułowaniu wniosków w zakresie obowiązujących

poszkodowanego oraz operatora przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy a wymieniane, podlegały wybiórczemu cytowaniu z pominięciem ich części nie odpowiadającej założonemu z góry wnioskowi;

- nie dokonał w ogóle zbadania i analizy obowiązków operatora wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących traktujących o bezpiecznych i higienicznych warunkach pracy, Instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy P. S.A. z grudnia 2012 roku - wydanej zarządzeniem Prezesa Zarządu Nr 7.2012 z dnia 5 grudnia 2012 r.; Instrukcja nr 17 dla operatora ładowarki i Instrukcji obsługi ładowarki kołowej [...] całkowicie pomijając zawarte w nich postanowienia obowiązujące oskarżonego a dotyczące także szczególnych reguł ostrożności oraz bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, a tym samym nie dokonał oceny ich realizacji, co ma bezpośredni wyraz w przedstawionych opiniach, a zatem nie mógł odpowiedzieć w sposób rzetelny na podstawowe pytanie postawione przez Sąd poprzestając wyłącznie na ułomnym wykazaniu z góry przyjętej tezy o przyczynie wypadku - zachowaniu pokrzywdzonego;

- przyjął błędne założenia nie mające odzwierciedlenia w materiale dowodowym, które legły u podstaw wniosków i twierdzeń dotyczących przyczyn i przebiegu analizowanego wypadku oraz oceny zachowania jego uczestników - przyjmując, że pokrzywdzony oddalił się w miejsce bezpieczne; za strefę niebezpieczną (bezpieczną odległość) przyjął pole martwe 2/2,5 metra nie dokonując wyjaśnienia przyjęcia takich tez przyjętych za podstawy wydawanej opinii;

- nie uzasadnia wniosków i tez stawianych w opinii, a treść i wnioski tych opinii pozostają w rażącej sprzeczności ze zgromadzonym w niniejszej sprawie materiałem dowodowym;

- dokonał wydania opinii a także „ustalenia przebiegu” wypadku na podstawie wyłącznie protokołu kontroli Państwowej Inspekcji Pracy nr rej (...), zmienionych zeznań świadka A. S. złożonych w trakcie rozprawy dnia 20 grudnia 2018 r., wyjaśnieniach oskarżonego złożonych podczas rozprawy dnia 1 lipca 2019 r. oraz stanowisku zespołu powypadkowego do zastrzeżeń i uwag B. W. do ustaleń zawartych w karcie wypadku przy pracy z dnia 26 kwietnia 2016 r. z całkowitym

pominięciem pozostałego udostępnionego materiału dowodowego z którego to wynikały istotne okoliczności mające istotne znaczenie w przedmiocie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, ale także w zakresie „ustalania przebiegu” nie uwzględnił wynikających z niego: charakteru i miejsc obrażeń jakich doznał pokrzywdzony, miejsca wypadku, odległości jaką pokonał oskarżony cofając do chwili najechania na pokrzywdzonego, miejsc gdzie znajdował się pokrzywdzony w chwili gdy operator ruszył ładowarką oraz odległości jaką zdążył pokonać, specyfiki pracy panującej w magazynie numer 6, które to winny być punktem wyjścia do czynienia takowych ustaleń z jednoczesnym swobodnym kreowaniem i uzupełnianiem swymi stwierdzeniami stanu faktycznego niemającymi odzwierciedlenia w materiale dowodowym bez rzetelnego ustalenia przyczyny w wyniku której pokrzywdzony był w miejscu w którym doszło do najechania przez ładowarkę L.;

a w konsekwencji:

- oparcie rozstrzygnięcia wyłącznie na podstawie opinii, które to są niepełne, nierzetelne i nieobiektywne oraz niejasne, a także zachodzi sprzeczność w samych opiniach oraz sprzeczność zewnętrzna opinii ze zgromadzonym materiałem dowodowym bez skonfrontowania ich z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie i pominięciem przy tym przez Sąd I instancji istotnych okoliczności wynikających z uznanych za wiarygodne zeznań świadków, wyjaśnień oskarżonego, szkicu odręcznego miejsca wypadku (stanowiącego załącznik do protokołu oględzin miejsca ujawnienia zwłok), protokołu oględzin miejsca, protokołu zewnętrznych oględzin zwłok na miejscu ich znalezienia, protokołu oględzin i otwarcia zwłok, dokumentacji fotograficznej, szkicu sytuacyjnych, notatki urzędowej, Protokołu kontroli Państwowej Inspekcji Pracy nr rej (...), Karty wypadku, Informacji świadków wypadku na okoliczność wypadku przy pracy stanowiących załączniki do karty wypadku, Instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy P. S.A. z grudnia 2012 roku, Instrukcji nr 17 dla operatora ładowarki [K-538], Instrukcji nr 6 dla brygadzysty przeładunkowego [K-539] Instrukcja obsługi ładowarki kołowej [...] stanowiąca załącznik nr 1 do akt sprawy i błędne ustalenie, iż do zaistniałego wypadku doszło w wyniku nieprawidłowego, samowolnego zachowania się pokrzywdzonego

polegającego na przebywaniu w strefie zagrożenia pracy ładowarki, a oskarżony J. W., jako kierujący ładowarką nie dopuścił się naruszenia zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w konkretnych warunkach istniejących w przedmiotowym miejscu pracy a także pokrzywdzony J. W. swoim zachowaniem przyczynił się do zaistnienia przedmiotowego wypadku przebywając w strefie zagrożenia pracy ładowarką pomimo wiedzy, że rozpoczyna się proces komasacji cukru przy użyciu ładowarki, choć prawidłowa analiza przedmiotowej opinii oraz zebranych dowodów w sprawie, ocenianych łącznie nie daje podstaw do takiej konstatacji,

- bezkrytyczne wskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku za biegłym J. L. w ramach wyjaśnienia podstawy prawnej, że „J. W. upewnił się, że współpracownicy odchodzą w bezpieczne miejsca”, w sytuacji, gdy Sąd nie poczynił takich ustaleń faktycznych w sprawie a nadto na podstawie uznanych za wiarygodne zeznań świadków, wyjaśnień oskarżonego, szkicu odręcznego miejsca wypadku (stanowiącego załącznik do protokołu oględzin miejsca ujawnienia zwłok), protokołu oględzin miejsca, dokumentacji fotograficznej, dokumentacji fotograficznej, szkicu sytuacyjnych, notatki urzędowej, Protokołu kontroli Państwowej Inspekcji Pracy nr rej (...), Karty wypadku, Informacji świadków wypadku na okoliczność wypadku przy pracy stanowiących załączniki do karty wypadku, Sąd meriti ustalił, iż „J. W. i A. S. stali przy wysypanej górze cukru, po czym gdy J. W. rozpoczął swoją część pracy, pracownicy zaczęli oddalać się ... J. W. w tym czasie rozpoczął komasację cukru”, a tym samym wskazanie, iż oskarżony upewnił się, że odchodzą w miejsce bezpieczne pozostaje w oczywistej sprzeczności z poczynionymi ustaleniami faktycznymi w sprawie, a w konsekwencji również pomimo właściwych ustaleń faktycznych w powyższym zakresie Sąd nie dostrzegając również sprzeczności pomiędzy własnymi ustaleniami a wnioskami biegłego J. L. w zakresie oceny zachowania J. W. oraz J. W. błędnie przyjął, iż wyłącznie winnym zaistniałego wypadku jest sam pokrzywdzony w sytuacji, gdy jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie oraz ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd oskarżony rozpoczął pracę, kiedy to pracownicy znajdowali się w strefie niebezpiecznej pracy maszyny, co w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego uniewinnienia oskarżonego;

2. obrazę przepisów postępowania, mających wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej zamiast swobodnej oceny z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego dowodu z pisemnej opinii biegłego J. M. z zakresu bezpieczeństwo pracy, ergonomia, ryzyko zawodowe z dnia 5 lutego 2018 r. wraz z załącznikiem do opinii oraz uzupełniającej ustnej opinii biegłego J. M. złożonej podczas rozprawy dnia 1 lipca 2019 r. oraz 10 października 2019 r. i arbitralne przyjęcie, iż nie można ich uznać za w pełni wartościowy materiał dowodowy, gdyż nie są jasne i spójne, a na ich podstawie niemożliwe było podjęcie decyzji w sprawie z jednoczesnym bezpodstawnym i nieznajdującym odzwierciedlenia w materiale dowodowym przyjęciem, że biegły odnosząc się do opinii przeciwnej (tj. biegłego z zakresu BHP B. D.) częściowo opinie te zmieniał, w sytuacji gdy opinia ta jest spójna z uznanym za wiarygodny szkicem odręcznym miejsca wypadku (stanowiącym załącznik do protokołu oględzin miejsca ujawnienia zwłok), protokołem oględzin miejsca, protokołem zewnętrznych oględzin zwłok na miejscu ich znalezienia, protokołem oględzin i otwarcia zwłok, dokumentacją fotograficzną, szkicami sytuacyjnymi, notatką urzędową, Protokołu kontroli Państwowej Inspekcji Pracy nr rej (...), Kartą wypadku, Informacjami świadków wypadku na okoliczność wypadku przy pracy stanowiących załączniki do karty wypadku, Instrukcją bezpieczeństwa i higieny pracy P. S.A. z grudnia 2012 roku, Instrukcją nr 17 dla operatora ładowarki [K- 538], Instrukcją nr 6 dla brygadzysty przeładunkowego [K- 539], Instrukcją obsługi ładowarki kołowej [...] stanowiącą załącznik nr 1 do akt sprawy miejsca, a nadto koresponduje z uznanymi za wiarygodne zeznaniami świadków, wyjaśnieniami oskarżonego, a nadto ustalonym przez Sąd stanem faktycznym, a biegły J. M. konsekwentnie podtrzymywał wnioski zawarte w swojej opinii, nie modyfikując ich, a jednocześnie na podstawie posiadanych wiadomości specjalnych wydał opinię w zakresie bezpośrednich i pośrednich przyczyn wypadku, dokonując rzetelnej analizy przebiegu zdarzenia przy uwzględnieniu specyfiki i technologii pracy panującej w magazynie numer 6 na podstawie całokształtu materiału dowodowego z uwzględnieniem zwykłych reguł ostrożności obowiązujących oskarżonego, co natomiast nie było przedmiotem opinii biegłego J. L. w sprawie, a w konsekwencji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za

podstawę zaskarżonego orzeczenia i przyjęcie, że do najechania na pokrzywdzonego doszło w wyniku nieprawidłowego i samowolnego zachowania się pokrzywdzonego polegającego na przebywaniu w strefie zagrożenia ładowarki oraz iż J. W. swoim zachowaniem przyczynił się do zaistnienia przedmiotowego wypadku przebywając w strefie zagrożenia pracy ładowarką pomimo wiedzy, że rozpoczyna się proces komasacji cukru przy użyciu ładowarki, podczas gdy prawidłowa ocena całokształtu dowodów zebranych w sprawie, ocenianych łącznie winna prowadzić do uznania, iż J. W. rozpoczął pracę ładowarką kiedy w strefie niebezpiecznej znajdował się pokrzywdzony oraz wykonując manewr cofania nie zachował ostrożności, co w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego uniewinnienia oskarżonego;

3. obrazę przepisów postępowania, mających wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 172 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. poprzez nie uwzględnienie wniosku oskarżyciela posiłkowego o przeprowadzenie konfrontacji między biegłym J. M. a biegłym J. L., zmierzającej do wszechstronnego wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy i przyjęcie, że zarówno pisemna jak i uzupełniona podczas rozprawy dnia 13 stycznia 2021 r. opinia biegłego J. L. jest pełna, jasna, nie zawiera sprzeczności, a ewentualne sprzeczności będą podstawą rozważań Sądu, w sytuacji, gdy wnioski biegłych w zakresie oceny zachowania oskarżonego J. W. i pokrzywdzonego J. W. pod kątem naruszeń zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dotyczące ustalenia przyczyn wypadku przez biegłych w ramach posiadanych wiadomości specjalnych, a tym samym okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, których to stwierdzenia wymaga wiadomości specjalnych, pozostawały w rażącej sprzeczności a w konsekwencji błędnego ustalenia w zakresie oceny zachowań oskarżonego i pokrzywdzonego oraz przyczyn w wyniku których doszło do najechania na J. W. a tym samym miało wpływ na wydane rozstrzygnięcie w sprawie;

4. obrazę przepisów postępowania, mających wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę przeprowadzonego dowodu z wyjaśnień oskarżonego i danie

im wiary w zakresie, w jakim wskazał, że rozpoczął pracę, jak dwóch osób obsługujących nie było już w polu widzenia, odruchowo patrzył w lusterka i nie zauważył żadnych osób, i przyjęcie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w ramach wyjaśnienia podstawy prawnej, iż oskarżony patrzył w lusterka w sytuacji, gdy wyjaśnienia oskarżonego są sprzeczne z uznanym za wiarygodny szkicem odręcznym miejsca wypadku (stanowiącym załącznik do protokołu oględzin miejsca ujawnienia zwłok), protokołem oględzin miejsca, dokumentacją fotograficzną, szkicami sytuacyjnymi, notatką urzędową, Protokołu kontroli Państwowej Inspekcji Pracy nr rej (...), Kartą wypadku, Informacjami świadków wypadku na okoliczność wypadku przy pracy stanowiących załączniki do karty wypadku, zeznaniami świadków, wyjaśnieniami oskarżonego, oraz poczynionym przez Sąd ustaleniem, iż „J. W. i A. S. stali przy wysypanej górze cukru, po czym gdy J. W. rozpoczął swoją część pracy, pracownicy zaczęli oddalać się ... J. W. w tym czasie rozpoczął komasację cukru” a w konsekwencji przyjęcie, iż zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do przypisania J. W. winy.”

We wnioskach końcowych skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G..

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 1 września 2021 r., sygn. akt V Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Kasację w sprawie wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego. Zaskarżając w całości na niekorzyść wyrok Sądu odwoławczego, na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. oraz 526 § 1 k.p.k. i art. 427 § 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. „rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zapadłego w sprawie wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i art. 201 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez brak właściwego i należytego odniesienia się do zarzutów stawianych w apelacjach i wspierającej je argumentacji (w tym częściowe -

całkowite nierozważenie zarzutu pkt. 1 apelacji oskarżyciela posiłkowego, czemu Sąd ad quem dał wyraz wprost w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia), co do błędnego sposobu dokonanej oceny opinii biegłego J. L. i wniosków z niej płynących (przy także specyficznym zakresie przez Sąd I instancji ww. biegłemu tezy dowodowej zupełnie nieodpowiadającej przedmiotowi postępowania, a która ostatecznie odnosiła się do wyjaśnienia czy oskarżony swoim zachowaniem mógł wypełnić znamiona czynu stypizowanego w treści art. 220 § 1 k.k.) z pominięciem całokształtu materiału dowodowego i okoliczności z niego wynikających w następstwie czego doszło do przyjęcia wniosków tejże opinii za wyznacznik do ustalenia stanu faktycznego w sprawie przez Sąd I instancji i wydania wyroku uniewinniającego a w konsekwencji braku korekty tego stanu rzeczy przez Sąd ad quem oraz równoczesny brak uznania przez Sąd odwoławczy, że w tym wypadku doszło do niezasadnego dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z trzeciej już opinii w sprawie, co skutkowało niepełnością i niekompletnością kontroli odwoławczej dokonanej przez Sąd Okręgowy w sprawie niniejszej i przeniknięcia uchybień do orzeczenia Sądu II instancji i w konsekwencji utrzymaniem w mocy niezasadnego, bo wydany z obrazą przepisów postępowania, wyroku uniewinniającego oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa;

2. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zapadłego w sprawie wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i art. 201 k.p.k. oraz art. 172 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez brak rzetelnej i odpowiadającej wymogom prawnym analizy zarzutu nieuwzględnienia wniosku oskarżyciela posiłkowego o przeprowadzenie konfrontacji między biegłym J. M. a biegłym J. L. (zarzut 3 apelacji oskarżyciela posiłkowego), co miało o tyle istotne znaczenie, że skutkowało uznaniem opinii niespójnej, niepełnej i nierzetelnej oraz sprzecznej wewnątrz jak również zewnątrz za podstawę ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie, a przyjętych za własne przez Sąd odwoławczy, przy jednoczesnym braku szczegółowego i spełniającego wymogi określone w art. 7 k.p.k. wyjaśnienia oraz podania dlaczego i na jakiej podstawie ten konkretny dowód zyskał walor wiarygodności, a pozostały nie, w następstwie czego doszło do pominięcia przy ustalaniu stanu faktycznego kwestii kluczowych dla oceny odpowiedzialności

oskarżonego z punktu widzenia czynu zarzucanego w art. 155 k.k., skoro też opinia biegłego J. L., a także zakreślona teza dowodowa w postanowieniu z dnia 19 czerwca 2020 r. [k. 854] nie odpowiadały wymogom ukształtowanym przez przedmiot postępowania w zakresie ustalenia odpowiedzialności za czyn nieumyślnego spowodowania śmierci określony we wskazanym powyżej przepisie;

3. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zapadłego w sprawie wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 118 § 1 k.p.k. oraz art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. polegającego na zaniechaniu przez Sąd drugiej instancji wszechstronnej kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku oraz rozważenia i ustosunkowania się w uzasadnieniu orzeczenia do wszystkich zarzutów zawartych w środku odwoławczym, a odnoszących się do problematyki oceny dowodów, w tym m.in. opinii biegłego J. M., w następstwie czego doszło do utrzymania w mocy niezasadnego wyroku uniewinniającego wydanego z naruszeniem art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. i 424 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 2 § 2 k.p.k., bo przy całkowitym pominięciu i zdeprecjonowaniu wniosków płynących z dowodu z opinii biegłego J. M. [k. 603 - k. 709] traktujących o obowiązujących oskarżonego regułach ostrożności, zasadach i przepisach BHP oraz przy zupełnym pominięciu Instrukcji obsługi ładowarki kołowej [...] stanowiąca załącznik nr 1 do akt sprawy [k. 1 - k. 409] z której to wprost wynikają obowiązki nałożone na operatora ładowarki stanowiące reguły ostrożności oraz zasady BHP;

4. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zapadłego w sprawie wyroku, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez całkowite zaniechanie należytej i odpowiadającej wymogom prawnym analizy zarzutu dokonania dowolnej a nie swobodnej oceny wyjaśnień oskarżonego J. W. i wskazanie w treści uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, że skarżący wyjaśnień tych nie kwestionowali (vide str. 11 uzasadnienia), w sytuacji gdy wyrokowi Sądu Rejonowego stawiane były zarzuty co do tej części materiału dowodowego, zaś uzasadnienie apelacji zawierało mnogie wyszczególnienie nieścisłości i sprzeczności w tych wyjaśnieniach, a które stanowić miały podstawę materiału

dowodowego i którym Sąd I instancji dał wiarę (co też podzielił Sąd odwoławczy), w szczególności w zakresie w jakim oskarżony wyjaśnił, że „rozpoczął pracę, jak dwoje osób obsługujących nie było już w polu widzenia, odruchowo patrzył w lusterka i nie zauważył żadnych osób”, które to wyjaśnienia były sprzeczne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie a także sprzeczne z poczynionymi przez Sąd I instancji ustaleniami faktycznymi tj. „J. W. i A. S. stali przy wysypanej górze cukru, po czym, gdy J. W. rozpoczął swoją część pracy, zaczęli oddalać się...”, w następstwie czego doszło do poczynienia ustaleń faktycznych w sposób wadliwy i nieodpowiadający wymogom z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. oraz art. 2 § 2 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k., a w dalszej kolejności do wydania wyroku uniewinniającego, podczas gdy jego rozpoznanie mogło spowodować - w razie jego uwzględnienia, ku czemu zachodziły przesłanki - uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w W. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, a wymagana do przedstawienia w uzasadnieniu wyroku ocena trafności tego zarzutu nie mogłaby przejść obok problematyki reguł ostrożności, zasad i przepisów BHP obowiązujących oskarżonego i ich naruszenia;

5. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zapadłego w sprawie wyroku, tj. art. 433 § 1 in fine k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. poprzez niedokonanie kontroli instancyjnej w określonych apelacją oskarżyciela posiłkowego granicach i kierunku, w kontekście analizy poprawności zastosowania przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego, w tym art. 155 k.k. i art. 9 § 2 k.k., co skutkowało powstaniem wtórnego uchybienia w postaci naruszenia prawa materialnego, tj. art. 155 k.k. i art. 9 § 2 k.k. poprzez ich niewłaściwą interpretację i przyjęcie, że do przypisania odpowiedzialności karnej z art. 155 k.k. niezbędne jest wykazanie przede wszystkim (w zakresie strony przedmiotowej tego czynu) zaniechania polegającego na niedopełnieniu obowiązku wyłącznie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy pozostającego w związku przyczynowym z stanem narażenia innego pracownika na wyżej wskazane zagrożenia, w sytuacji gdy tak wąsko określone reguły ostrożności i powinno zachowania w danych okolicznościach stanowią niedopuszczalne pominięcie całościowego znaczenia danego przepisu prawa materialnego sankcjonującego odpowiedzialność karną, co prowadzi również do niczym nieuzasadnionej wykładni skrajnie zawężającej jego

znaczenie, a w konsekwencji przełożyło się na niezasadne uwolnienie od odpowiedzialności karnej oskarżonego i wydanie tym samym rażąco niesprawiedliwego wyroku utrzymującego w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji (art. 440 k.p.k.), pomimo zaistnienia po stronie oskarżonego nieumyślnego niezastosowania się do reguł ostrożności, w tym również zasad BHP obowiązujących na terenie zakładu pracy, na którym miał miejsce przedmiotowy wypadek, a zarazem wypełnienia przez niego znamion czynu objętego postawionym mu zarzutem, co równocześnie zobowiązywało Sąd Odwoławczy do uchylenia wyroku i przekazania sprawy Sądowi meriti do ponownego rozpoznania (art. 440 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 in fine k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k.);

6. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zapadłego w sprawie wyroku, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, z pominięciem przy tym przez Sąd Odwoławczy istotnych okoliczności, w zakresie w szczególności charakteru i miejsc obrażeń jakich doznał pokrzywdzony, miejsca wypadku, odległości jaką pokonał oskarżony cofając do chwili najechania na pokrzywdzonego, miejsc gdzie znajdował się pokrzywdzony w chwili gdy operator ruszył ładowarką oraz odległości jaką zdążył pokonać, specyfiki pracy panującej w magazynie numer 6, a także nałożonych na pracownika - operatora reguł ostrożności oraz zasad i przepisów BHP, a wynikających z zeznań świadków, wyjaśnień oskarżonego, szkicu odręcznego miejsca wypadku (stanowiącego załącznik do protokołu oględzin miejsca ujawnienia zwłok), protokołu oględzin miejsca, protokołu zewnętrznych oględzin zwłok na miejscu ich znalezienia, protokołu oględzin i otwarcia zwłok, dokumentacji fotograficznej, szkiców sytuacyjnych, notatki urzędowej, Protokołu kontroli Państwowej Inspekcji Pracy nr rej (...), Karty wypadku, Informacji świadków wypadku na okoliczność wypadku przy pracy stanowiących załączniki do karty wypadku, Instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy P. S.A. z grudnia 2012 roku, Instrukcji nr 17 dla operatora ładowarki, Instrukcji nr 6 dla brygadzysty przeładunkowego, Instrukcja obsługi ładowarki kołowej [...] stanowiąca załącznik nr 1 do akt sprawy, dowodu z pisemnej opinii biegłego J. M. z zakresu

bezpieczeństwo pracy, ergonomia, ryzyko zawodowe z dnia 5 lutego 2018 r. wraz z załącznikiem do opinii oraz uzupełniającej ustnej opinii biegłego J. M. złożonej podczas rozprawy dnia 1 lipca 2019 r. oraz 10 października 2019 r. a także opinii sporządzonej przez biegłego J. L. nr (...) z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii i ryzyka zawodowego z dnia 14 września 2020 r. oraz uzupełniającej ustnej opinii biegłego J. L. złożonej podczas rozprawy dnia 13 stycznia 2021 r. - i arbitralne ustalenie przez Sąd II instancji, iż „stan bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia wywołało wejście w pole jazdy ładowarki przez pokrzywdzonego” oraz iż „tragiczny skutek zaistniał przecież tylko, dlatego, że pokrzywdzony pozostawał na linii jazdy ładowarki”, choć prawidłowa analiza zebranych dowodów w sprawie, ocenianych łącznie nie daje podstaw do takiej konstatacji, a także bez wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czym kierował się Sąd oraz w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy nie przedstawił najmniejszego nawet zastrzeżenia do orzeczenia pierwszoinstancyjnego, w którego uzasadnieniu wskazano, że do zaistniałego wypadku doszło „w wyniku nieprawidłowego, samowolnego zachowania się pokrzywdzonego polegającego na przebywaniu w strefie zagrożenia pracy ładowarki”, „pokrzywdzony J. W. swoim zachowaniem przyczynił się do zaistnienia przedmiotowego wypadku przebywając w strefie zagrożenia pracy ładowarką pomimo wiedzy, że rozpoczyna się proces komasacji cukru przy użyciu ładowarki”, które to ustalenie faktyczne było kwestionowane zarówno przez oskarżyciela publicznego, jak również oskarżyciela posiłkowego, a do których to zarzutów Sąd ad quem wbrew nałożonej również nań dyrektywie zawartej w art. 433 § 2 k.p.k. właściwie i w sposób należyty się nie odniósł, częściowo je całkowicie pomijając i nie poddając rozważeniu argumentacji zawartej w apelacjach, co skutkowało poczynieniem ustaleń faktycznych przez Sąd Odwoławczy w sposób nie zgodny z zasadami nałożonymi na Sąd „kontrolujący” a wyznaczonymi przez kodeks postępowania karnego a w konsekwencji doprowadziło do ekskulpowania oskarżonego od stawianego mu zarzutu.”

Pełnomocnik wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego w G. oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w G. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Odpowiadając pisemnie na kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, prokurator wniósł o jej uwzględnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy przypomnieć, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od kończącego postępowanie prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Zatem, co do zasady, przedmiotem zarzutów kasacyjnych winny być uchybienia w postaci rażącej obrazu prawa, do których doszło w toku postępowania odwoławczego. Podstawowym obowiązkiem sądu odwoławczego, jest wynikające z art. 433 § 1 i 2 k.p.k. rozpoznanie wniesionego środka odwoławczego w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów w tym środku wskazanych. Analiza motywacyjnej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że Sąd Okręgowy w G. z tego obowiązku się nie wywiązał, ponieważ przedstawiona argumentacja narusza standard kontroli odwoławczej. Z obowiązku rzetelnego rozpoznania wniesionej apelacji nie zwalnia sądu fakt, że podniesione w niej zarzuty są ponad miarę rozbudowane, wielokrotnie odwołują się do tych samych okoliczności i dowodów i w konsekwencji zaciemniają istotę sprawy. Ta zaś sprowadza się do braku precyzyjnych ustaleń faktycznych w wyroku Sądu pierwszej instancji, co zaakceptowano w instancji odwoławczej i arbitralności w ocenie dowodów, w szczególności opinii biegłych. Arbitralność ta została wręcz pogłębiona przez Sąd odwoławczy, który zbył zarzuty skarżącego, zwłaszcza w odniesieniu do oceny opinii biegłego J. M..

Dokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego i dokonaniem oceny poszczególnych dowodów w zgodzie z art. 7 k.p.k., a w odniesieniu do opinii biegłych nadto także stosownie do art. 201 k.p.k.

Jak wynika z zarzutów kasacyjnych, dowodami kluczowymi w perspektywie ewentualnej odpowiedzialności oskarżonego, były – w ocenie pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego – opinie biegłych J. L. i J. M. oraz wyjaśnienia

oskarżonego, które powinny zostać ocenione na płaszczyźnie całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Odniesienie się do zarzutów kasacyjnych dotyczących tych kwestii wymaga przypomnienia zajętych w tej mierze stanowisk Sądów instancyjnych.

Czyniąc opinię J. L. oraz jego uzupełniającą opinię ustną podstawą ustaleń faktycznych, Sąd Rejonowy w sekcji 1.1.1 uzasadnienia swojego wyroku stwierdził, że „Zarówno opinia pisemna jak i ustna uzupełniająca rozwiały wszelkie wątpliwości jeśli chodzi o przyczyny wypadku, przyczynienie się poszkodowanego. Opinia ta była konieczna z uwagi na niejasne wnioski poprzednich opinii. Sąd uznał przedmiotowe opinie za istotny i w pełni wiarygodny materiał dowodowy, który pozwolił na poczynienie ustaleń faktycznych w sprawie. Biegły posiadający wiadomości specjalne rzeczowo przedstawił jasne wnioski w sporządzonej przez siebie opinii, które nie podlegały żadnym wątpliwościom. Biegły przedstawił również wyczerpujące odpowiedzi na zadane mu dodatkowe pytania”. Opinie te, jak wskazano, stanowiły podstawę do ustalenia faktu nr 3, który opisano następująco: „Bezpośrednią przyczyną wypadku zaistniałego w dniu 05.05.2015 r. w wyniku, którego śmierć poniósł J. W. było najechanie na pokrzywdzonego kołem ładowarki w wyniku nieprawidłowego, samowolnego zachowania się pokrzywdzonego polegającego na przybywaniu w strefie zagrożenia pracy ładowarki. Oskarżony J. W. jako kierujący ładowarką nie dopuścił się naruszenia zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w konkretnych warunkach istniejących w przedmiotowym miejscu pracy. Pokrzywdzony J. W. swoim zachowaniem przyczynił się do zaistnienia przedmiotowego wypadku przebywając w strefie zagrożenia pracy ładowarką pomimo wiedzy, że zaczyna się proces komasacji cukru przy użyciu ładowarki. Pokrzywdzony – długoletni portowy pracownik doskonale znał zasady bezpiecznej pracy przy rozładunku towarów. Będąc brygadzystą sam posiadał wiedzę jak organizować taką pracę by była wykonywana w sposób bezpieczny dla pracowników.

Zaprezentowana ocena procesowych wypowiedzi biegłego oraz wynikające z niej ustalenia faktyczne zostały zakwestionowane głównie w pkt 1 apelacji oskarżyciela posiłkowego. W tym rozbudowanym zarzucie wskazywano m.in. na

pominięcie przez biegłego licznych dokumentów i aktów prawnych, zaniechanie analizy obowiązków operatora maszyny, przyjęcie błędnych założeń faktycznych, zaniechane analizy charakteru miejsc i obrażeń doznanych przez pokrzywdzonego, miejsca wypadku, odległości jaką pokonał oskarżony cofając maszynę do chwili najechania na pokrzywdzonego, ustalenia miejsca, w którym znajdował się pokrzywdzony w momencie, gdy operator ruszył ładowarką oraz odległości jaką zdążył pokonać, błędną ocenę zeznań A. S., przy czym argumentacja skarżącego została rozwinięta w uzasadnieniu środka odwoławczego.

Sposób odniesienia się do wskazanego zarzutu przez Sąd odwoławczy przesądza o trafności zarzutu z pkt 1 kasacji. Pomijając rozważania natury ogólnej oraz wywód uzasadniający twierdzenie, że pokrzywdzony znał przepisy BHP, Sąd Okręgowy konstatuje, że „Tym niemniej należy dobitnie podkreślić, że z uwagi na fakt, iż autor apelacji (oskarżyciel posiłkowy) nie formułuje pod adresem opinii biegłego ani zarzutu jej niepełności, bądź niejasności, jak też w zasadzie nie wskazuje elementów jej wewnętrznej sprzeczności, a w sposób polemiczny kwestionuje oparte na tej opinii ustalenia Sądu zarzut rażącej obrazę art. 7 k.p.k. nie znajduje żadnego uzasadnienia i w postępowaniu odwoławczym oscyluje w granicach oczywistej bezzasadności”. Przytoczone stwierdzenie przekonuje, że Sąd w rzeczywistości nie rozpoznał zarzutu apelacyjnego, którego istota sprowadzała się przecież do kwestionowania wartości dowodowej opinii biegłego przez pryzmat przepisów art. 7 i 201 k.p.k., co wynika wprost z kwalifikacji prawnej zarzutu, z treści zarzutu i jego uzasadnienia. Nie jest obowiązkiem Sądu Najwyższego szczegółowe omawianie argumentacji skarżącego zawartej w apelacji, gdyż należy to do elementarnych obowiązków procesowych Sądu odwoławczego. Argumentacja tego Sądu, zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku wskazuje, iż w omawianym zakresie doszło do rażącej obrazę art. 433 § 2 k.p.k., co – biorąc pod uwagę znaczenie omawianej opinii dla ustaleń faktycznych oraz ewentualnej odpowiedzialności karnej oskarżonego – mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku Sądu Okręgowego.

Podobnie rzecz się ma z oceną opinii biegłego J. M. Sąd Rejonowy nie uwzględnił tego dowodu jako podstawy ustaleń faktycznych pisząc: „Sąd analizując

opinię biegłego B. D. oraz biegłego J. M. doszedł do przekonania, że konieczne jest sporządzenie trzeciej opinii, z uwagi na odmienne wnioski biegłych. Wnioski biegłego D., co do bezpośrednich i pośrednich przyczyn zdarzenia ulegały zmianom. Opinie te były uzupełniane po zapoznaniu się z przeciwną opinią drugiego biegłego. Biegli byli uzupełniającą przesłuchiwanymi i odnosząc się do opinii przeciwnej opinie te zostały zmieniane. Nie można uznać ich za w pełni wartościowy materiał dowodowy, gdyż nie są jasne i spójne, na ich podstawie niemożliwe jest podjęcie decyzji w sprawie. Sąd jednak oparł się na tych elementach opinii, które swoją treścią zgodne były z opinią biegłego J. L., która została uznana za wiarygodną oraz elementami, które zgodne były ze zgromadzonym materiałem dowodowym”. Z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji nie można jednak dowiedzieć się:

- jak była treść opinii biegłego M.,
- w jakim zakresie opinia ta była zmieniana i uzupełniana,
- dlaczego i w jakim zakresie opinia ta była niejasna i niespójna oraz dlaczego w rozważanej sprawie podjęcie decyzji na jej podstawie nie było możliwe.

Przytoczone stanowisko spotkało się z zarzutem oskarżyciela posiłkowego, sformułowanym w pkt 2 apelacji. Zarzut ten, co słusznie wskazano w pkt 3 kasacji, nie został jednak przez Sąd odwoławczy rozpoznany. Trudno przecież uznać, że Sąd ten rozważył i ocenił omawiany zarzut apelacyjny, skoro ograniczył się w tej mierze do stwierdzenia, że „Ponadto, jeśli sąd dysponował dwiema różnymi opiniami (opinia biegłego J. M.) i dokonał ich oceny odrzucając jedną z nich, to miał prawo tak postąpić”. Istota apelacji sprowadzała się przecież do kwestionowania prawidłowości oceny omawianych opinii, zatem Sąd Okręgowy winien odnieść się do tak sformułowanego zarzutu i wykazać, biorąc pod uwagę ostateczne rozstrzygnięcie, że ocena tych dowodów odpowiadała wymaganiom wynikającym z art. 7 i 410 k.p.k. W odniesieniu do opinii J. M. trudno jednak byłoby takie argumenty przedstawić, skoro Sąd Rejonowy, jak wynika z zacytowanego fragmentu uzasadnienia jego wyroku, opinii tej nie ocenił. Uchybienie to miało charakter rażący i mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku,

zważywszy na niekorzystne dla oskarżonego wnioski końcowe opinii biegłego. Jest oczywiste, że uwaga ta nie może przesądzać ostatecznej oceny omawianego dowodu, bowiem poczyniona została jedynie w kontekście potencjalnego wpływu uchybienia na treść zaskarżonego orzeczenia – co oznacza, iż nie można wykluczyć, że przy należytym rozpoznaniu zarzutów apelacyjnych treść wyroku Sądu Okręgowego mogłaby być inna.

Zasadnicze zastrzeżenia, w kontekście powinności wynikającej z art. 433 § 2 k.p.k., budzi także sposób rozpoznania zarzutu apelacyjnego związanego z oceną wyjaśnień oskarżonego. Sąd Rejonowy uznając dowód ten za wiarygodny stwierdził, że oskarżony „wyjaśnił, jak wygląda jego praca. Wskazał, że rozpoczął pracę, jak dwóch osób obsługujących nie było już w polu widzenia, odruchowo patrzył w lusterka i nie zauważył żadnych osób. Wskazał, że pojazd podczas cofania wydaje sygnał dźwiękowy. Poczuł też, że na coś najechał, po czym zauważył machającego A. S. i zatrzymał się. Zwrócił też uwagę, że A. S., który szedł za J. W. zdążył oddalić się w bezpieczne miejsce”. Zaprezentowana ocena została zakwestionowana w pkt 4 apelacji jako sprzeczna z wymienionymi w zarzucie dokumentami, zeznaniami świadków, a także przytoczonymi przez skarżącego ustaleniami Sądu. Tymczasem Sąd odwoławczy w uzasadnieniu swojego wyroku ograniczył się do podania, że „Oskarżony na poparcie wskazał też, że A. S. zdążył oddalić się z pola jazdy ładowarki. Sąd I instancji w pisemnym uzasadnieniu wskazał, iż za oceną wyjaśnień oskarżonego jako wiarygodnych, przemawiała konfrontacja tych wyjaśnień z całokształtem materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności zaś zeznaniami świadków oraz opinią biegłego”. Stanowisko Sądu Okręgowego powtarza zatem jedynie wywody Sądu pierwszej instancji, nie odnosi się natomiast do zarzutu zawartego w środku odwoławczym, co uzasadniło postawienie zarzutu zawartego w pkt 4 kasacji. Warto w tym miejscu zauważyć w ślad za skarżącym, że w części uzasadnienia wyroku zawierającego ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy przyjął, że „J. W. i A. S. stali przy wysypanej górze cukru, po czym, gdy J. W. rozpoczął swoją część pracy, zaczęli oddalać się w stronę wejścia do magazynu, przy czym J. W. szedł w pewnej odległości za kolegą. J. W. w tym czasie rozpoczął komasację cukru”. Bezpośrednie odczytanie przywołanego fragmentu zdaje się wskazywać na

ustalenie, że oskarżony rozpoczął komasację cukru zanim pokrzywdzony i świadek oddalili się na w stronę wejścia do magazynu. Jak się wydaje, w sprzeczności z tym ustaleniem pozostawać mogą, uznane przecież za wiarygodne, wyjaśnienia oskarżonego, z których wynika, że rozpoczął pracę, jak pokrzywdzonego i świadka nie było już w polu widzenia.

Ostatnia z omawianych kwestii pozwala na przejście do zarzutu z pkt 6 kasacji, w którym podnosi się obrazę art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 i 410 k.p.k. w kontekście zarzutu apelacyjnego kwestionującego prawidłowość dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych (druga część zarzutu z pkt 1 apelacji).

Jak już wspomniano, w ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy podał, że „J. W. i A. S. stali przy wysypanej górze cukru, po czym, gdy J. W. rozpoczął swoją część pracy, zaczęli oddalać się w stronę wejścia do magazynu, przy czym J. W. szedł w pewnej odległości za kolegą. J. W. w tym czasie rozpoczął komasację cukru”. Jednak już w części odnoszącej się do uzasadnienia podstawy prawnej – pkt 3.5. stwierdzono, że „J. W. upewnił się, że współpracownicy odchodzą w bezpieczne miejsce, patrzył w lusterka”. Rozbieżność ta stała się przedmiotem zarzutu apelacyjnego, pomijając kwestię oceny wiarygodności wyjaśnień oskarżonego, także w kontekście miarodajności ustaleń przyjętych w opinii biegłego J.L., jak i ustaleń faktycznych Sądu. Tymczasem Sąd odwoławczy w wywodach uzasadnienia swojego wyroku stwierdza, że:

- ustalone przez Sąd I instancji fakty nie budzą zastrzeżeń,
- prezentowane przez skarżących założenie, iż gdyby oskarżony rozejrzał się dokładnie przed przystąpieniem do pracy, to do zdarzenia by nie doszło nie wytrzymuje krytyki, ponieważ w chwili rozpoczęcia pracy przez oskarżonego, pokrzywdzonego nie powinno tam być i to zachowanie pokrzywdzonego – niespodziewane wejście w pole jazdy „skutkowało inkryminowanym zdarzeniem i nie sposób przerzucać odpowiedzialności za nie na oskarżonego”;
- brak jest dowodów wskazujących na to, że oskarżony mógł dokonać takiej oceny toru jazdy, aby uniknąć wypadku, a jej zaniechał, a także to, że mógł dostrzec pokrzywdzonego.

Stanowisko to nie pozwala na uznanie, że zarzut apelacyjny został rozpoznany rzetelnie. Po pierwsze, ujawniona wcześniej sprzeczność w argumentacyjnej części uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji nie pozwala na konstatację, że ustalone przez ten Sąd fakty nie budzą zastrzeżeń, zwłaszcza, gdy są one kwestionowane przez stronę postępowania. Po drugie, wywód ten prowadziłby do nieakceptowalnego wniosku, że kierujący ładowarką mógłby przejechać innego pracownika, nawet gdyby go wcześniej zauważył w polu pracy maszyny, tylko dlatego, że ten ostatni znajdował się w miejscu, w którym nie powinien być. Po trzecie wreszcie, twierdzenie o braku dowodów wskazujących na możliwość dokonania przez oskarżonego oceny toru ruchu maszyny pozwalającej na uniknięcie wypadku nie jest prawdziwe, wobec treści opinii biegłego M., z którą związane były omówione wcześniej wady postępowania odwoławczego.

Powyższe uwagi pozwalają na stwierdzenie, że na uwzględnienie w omawianym zakresie zasługuje także zarzut z pkt 6 kasacji.

Zarzuty z pkt 2 i 5 kasacji są co najmniej przedwczesne. Trudno zasadnie kwestionować zaniechanie dokonania konfrontacji między biegłymi w sytuacji, gdy jedna z opinii jest niejako a limine odrzucana jako niemiarodajna. Rzecz sprowadza się zatem do należytego rozpoznania zarzutu związanego z kwestionowaniem oceny opinii biegłego M.. Wyniki tej oceny mogą zdecydować o potrzebie sięgnięcia przez Sąd po instytucję przewidzianą w art. 172 k.p.k.

Zarzut z pkt 5 kasacji, mimo odwoływania się do przepisów art. 433 § 1 i 440 k.p.k., sprowadza się w istocie do twierdzenia o bezpośrednim naruszeniu przez Sąd odwoławczy prawa materialnego, tj. art. 155 i 9 § 2 k.k. Zarzut obrazy prawa materialnego ma charakter samoistny, co oznacza, że może być podnoszony w sytuacji, w której nie są kwestionowane ustalenia faktyczne. W rozważanej sprawie uchybienia Sądu odwoławczego, prowadzące w konsekwencji do wydania wyroku kasatoryjnego, polegają na obrazie prawa procesowego wyznaczającego standard kontroli odwoławczej i dotyczą sfery oceny dowodów, a w konsekwencji ustaleń faktycznych. Łączenie trafnych zarzutów kasacyjnych o charakterze procesowym z zarzutem obrazy prawa materialnego nie było więc prawidłowe.

Kierując się powyższym należało uchylić zaskarżone orzeczenie i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Ze względu na treść art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uwzględnienie wniosku pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego o uchylenie także wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania nie było możliwe, ponieważ w sprawie nie zachodzą przesłanki z art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k., zaś ewentualna potrzeba przeprowadzenia przewodu w całości stanie się przedmiotem rozważań Sądu odwoławczego po rozpoznaniu wniesionych apelacji. W toku ponowionego postępowania odwoławczego obowiązkiem Sądu odwoławczego będzie rozpoznanie wniesionych apelacji stosowanie do wymagań wynikających z art. 433 § 2 k.p.k. i w razie zaistnienia takiej potrzeby procesowej, uzasadnienie swojego orzeczenia w zgodzie z treścią art. 457 § 3 k.p.k.